

Ilmastokestävän ruokalistan kehitys

Kestävää kouluruokaa-webinaari
2.6.2021

Helsingin kaupunki
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Ruokapalveluasiantuntijat Sirpa Jalovaara ja Katja Peränen

Helsinki
Helsingfors

Ruokapalvelut Helsingin kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

- Ruokapalveluja Helsingin kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tuottaa viisi eri palveluntuottajaa. 20-30 % ruokapalveluista kilpailutettu.
- Toimitaan tilaaja-tuottajamallissa.
- Toimipisteiden koot vaihtelevat pienistä 12 lapsen päiväkotiryhmistä noin 1000 oppilaan kouluihin ja oppilaitoksiin.
- Ruokapalveluhankinnan keskeisiä tavoitteita ovat aterioiden, tuote- ja palveluvalikoiminen vaihtelevuus, monipuolisuus ja sopivuus ruokapalvelua käyttäville eri asiakasryhmille.

- **Kouluja, oppilaitoksia, toisen asteen oppilaitoksia n. 150**
- **Oppilaita n. 45 000, opiskelijoita n. 15 000**
- **Vuodessa lounasaterioita 11 400 000**
- **Kouluruoan tulee kattaa 1/3 koululaisen päivän energiatarpeesta**

- **Päiväkoteja n.300**
- **Lapsia n. 30 000**
- **Vuodessa aterioita (aamupala, lounas, välipala) 20 700 000**
- **Päiväkotiruoan tulee kattaa 2/3 kokopäivähoidossa olevan lapsen energiatarpeesta**

Ruokalistat, lähtötilanne 2019

- 2003 Kouluissa vegaaniruoka tilattavissa
- 2007 Kouluihin kasvisruoka toisena vapaasti valittavaksi
- 2010 Kouluihin kasvisruokapäivä kerran viikossa
- 2012 Päiväkoteihin luomuraaka-aineita
- 2017 Päiväkotien ruokalistalla kasvisruoka kerran viikossa
- 2018 Päiväkodeissa vegaaniruoka tilattavissa

Kehitystyötä ohjaavat päätökset

1. Hiilineutraali Helsinki 2035

- Tavoitteena on tehdä Helsingistä hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.
- Sivustolle on kerätty 147 ilmastotekoa, joihin olemme Helsingin kaupungilla sitoutuneet: [Ilmastovahti](#)
- Toimenpide 95: ilmastoystävällisten ruokien lisääminen ruokalistoille
 - Lisätään kasvisruokien osuutta kouluissa ja päiväkodeissa
 - Kehitetään reseptejä, joiden avulla kaupungin ruokapalveluissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja suojella Itämerta

2. Kaupunginhallituksen päätös syyskuussa 2019 lihan ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä

Toimenpiteitä kohti ilmastoystävällistä ruokalistaa

- Ruokalistamuutokset ja suunnitelma punaisten lihatuotteiden puolittamiseksi
 - Lisää kalaa, siipikarjaa ja broileria, vähemmän punaista lihaa
 - Kasvisruokapäiviä lisätty maltillisesti

- Lämpimiä kasviksia joka viikko kerran viikossa
- Päiväkodeissa tuorepaloja lisätty aamupalalle ja välipalalle (2 vaihtoehtoista kasvista)
- Juuston rinnalla tarjotaan kasvipohjaisia levitteitä kouluissa ja oppilaitoksissa
- Itämeripäivä 2020
- Silakkamarkkinat 2021
- Kasvisruoka esille asiakasruokalistassa sekä tarjolle linjastossa ensimmäisenä (suositus)
- Kasvijuoma vapaasti valittavaksi juomavaihtoehdoksi Stadin ao:n uusissa palvelukuvauksissa

OmaStadi-hanke kotimaisen kaurajuoman tarjoilusta päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

- Kaupunkilaisen tekemästä aloitteesta äänestettiin toteutettavaksi kaurajuoman tarjoilu [pilottina](#)
- Aloitus syksyllä 2020 neljässä toimipisteessä (1 päiväkotia, 2 koulu, 1 oppilaitos)
- Kulutus oli ollut vähäistä pilottikohteissa max 5 % lapsi-/oppilasmäärästä
- Pilotin laajennus kaikkiin toimipisteisiin 12.5.2021

Haasteet kehitystyössä

Ruokalistasuunnittelu

- Ruokien maittavuus ensisijaista
- Ristiriitaiset ennakoasenteet kasvisruokaa/uusia kasviproteiineja kohtaan, perheiden kulutustottumukset
- Kasvisruokien lisäämisestä viestiminen positiivista/negatiivista
- Valtuuston aloitteiden vs. lasten ja nuorten ääni ja toiveruoat
- Maistatukset ja lasten/nuorten osallistaminen reseptiikan ja ruokalistojen kehittämisessä

Sopimukset ja suositukset

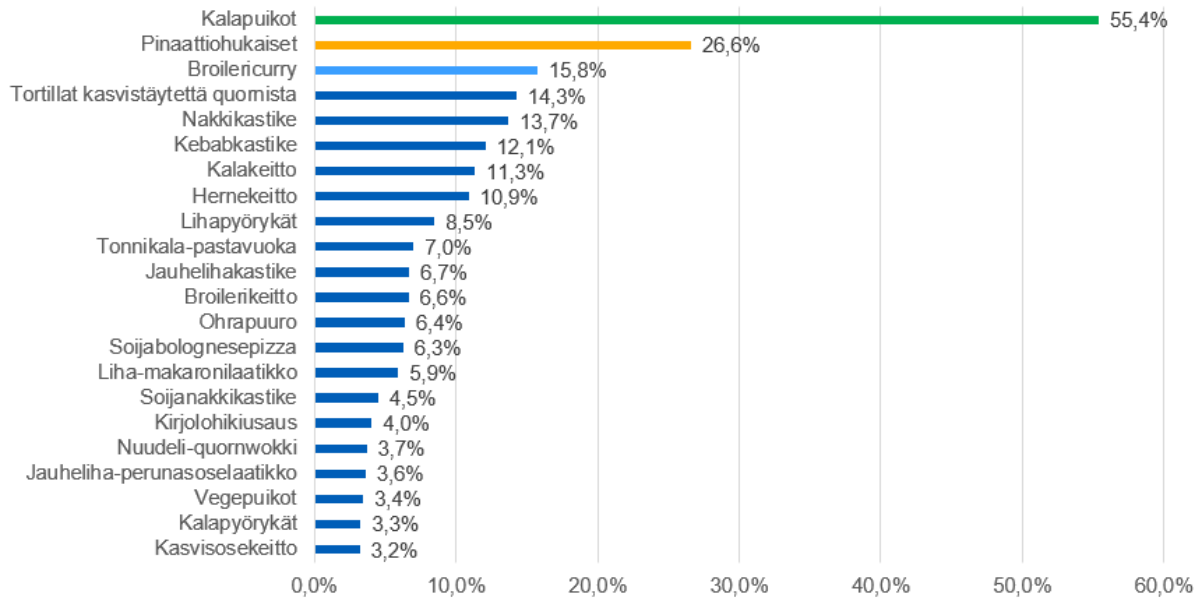
- Tilaajan ja tuottajan väliset ruokapalvelusopimuskaudet ja niiden palvelukuvaukset
- Uusien tuotteiden ja raaka-aineiden valikoima, saatavuus ja hinta palveluntuottajien sopimuksissa
- Ravitsemussuositusten noudattaminen, esim. kanta ruokajuomiin

Koululaisten toiveruokakysely 2021

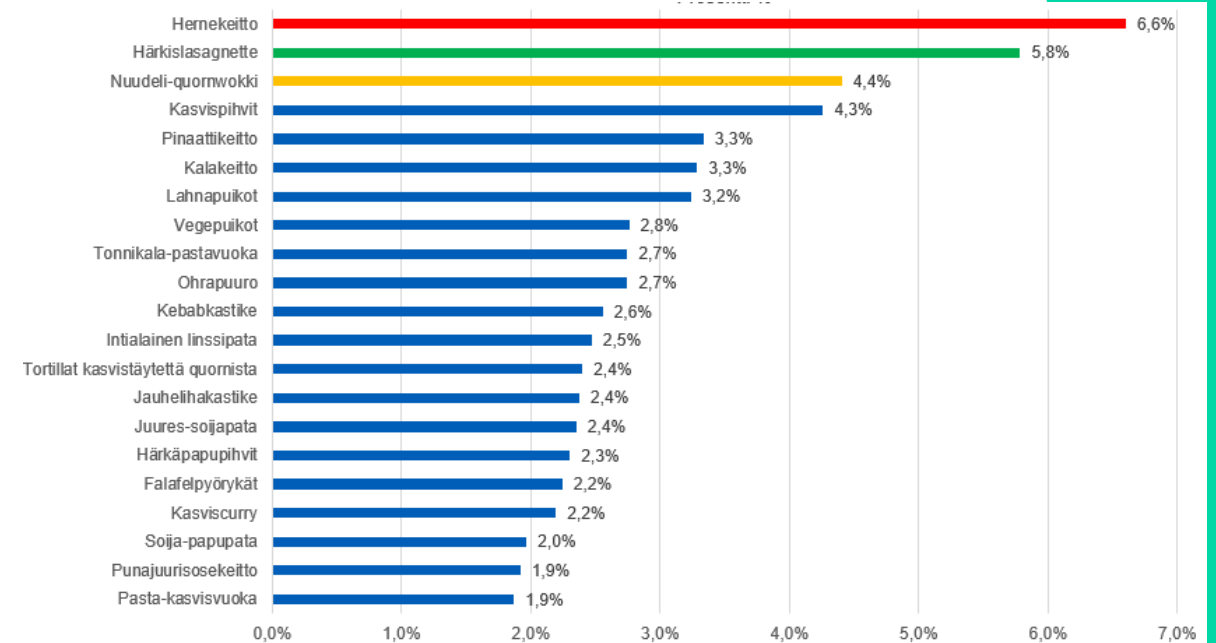
Toiveruoat

N=8329

Ruokia, joita ei toivota

N=8329

Kiitos! Hyvää kesää!

Ilmaista kouluruokaa on tarjoiltu
Helsingissä vuodesta 1943 lähtien